

Social- og Integrationsministeriet
Jura – og International
J.nr. 2012- 2588
kml

maj 2012

Folketingets Europaudvalg
Kopi til Folketingets Socialudvalg

Grundnotat til Folketingets Europaudvalg

Forslag til Rådets afgørelse om den holdning, der skal indtages på vegne af Den Europæiske Union i det stabiliserings- og associeringsråd, der er oprettet ved stabiliserings- og associeringsaftalen mellem De Europæiske Fællesskaber og deres medlemsstater på den ene side og henholdsvis Republiken Albanien, Republiken Montenegro og Republiken San Marino, samt Tyrkiet, som separate stater på den anden side, for så vidt angår vedtagelse af bestemmelserne om koordinering af de sociale sikringsordninger.

KOM(2012) 152 endelig

KOM82012) 156 endelig

KOM82012) 157 endelig

KOM(2012) 158 endelig

1. Resumé

Ved Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om indgåelse af aftalen om samarbejde og toldunion mellem Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på den ene side og Republiken San Marino på den anden side er der truffet afgørelse om, at Associeringsrådet vedtager passende bestemmelser til implementeringen af målene på området for samordning af de sociale sikringsordninger. Forslaget består af en afgørelse om den holdning, som Fællesskabet skal indtage i Associeringsrådet. Forslaget lægger op til, at bestemmelserne om overførsel af sociale sikringsydelse som følge af gensidighedsprincippet finder anvendelse både på sanmarinesiske arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget på en medlemsstats område samt deres familiemedlemmer, der er lovligt bosat i en medlemsstat, og på EU-arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i San Marino og medlemmer af deres familie, som lovligt er bosiddende i San Marino. Forslaget omhandler både optjening af rettigheder og overførsel heraf til udbetaling under bopæl i San Marino

En række associeringsaftaler med andre tredjelande indeholder lignende bestemmelser om koordinering af sociale sikringsordninger. Forslaget behandles derfor som en samlet pakke med tilsvarende forslag for så vidt angår aftalerne med Republiken Albanien(2009), Republiken Montenegro(2010), samt Tyrkiet(1964).

2. Baggrund

Den Europæiske Union har over en årrække indgået Associeringsaftaler med en række tredjelande. Det fremgår af disse aftaler, at Associeringsrådet skal vedtage passende bestemmelser til implementering af aftalerne med de enkelte tredjelande. Der lægges op til en samlet pakke for så vist angår aftalerne med San Marino, Albanien, Montenegro og Tyrkiet. Dette er på linje med den pakke, som Rådet vedtog i 2010 vedrørende Algeriet, Marokko, Tunesien, Kroatien, Israel og Makedonien.

Forslagene består af en afgørelse om den holdning, som Unionen skal indtage i Associeringsrådet. Forslagene lægger op til, at bestemmelserne om overførsel af sociale sikringsydelser som følge af gensidighedsprincippet finder anvendelse både på arbejdstagere fra hhv. San Marino, Albanien, Montenegro og Tyrkiet, der lovligt er beskæftiget på en medlemsstats område, samt deres familiedømmer, der er lovligt bosat i en medlemsstat, og på EU-arbejdstagere, der lovligt er beskæftiget i et af disse lande, og medlemmer af deres familie, som lovligt er bosiddende i et af disse lande. Forslagene omhandler både optjening af rettigheder og overførsel af visse sociale ydelser til udbetaling under bopæl i et af disse lande.

Retsgrundlaget er artikel 218, stk. 9, i TEUF sammenholdt med dennes artikel 79, stk. 2, litra b, for så vidt angår Albanien, Montenegro og San Marino.

Rådet træffer afgørelse i fælles beslutningsprocedure med Europa-Parlamentet.

Ifølge Protokollen om Danmarks Stilling deltager Danmark ikke i vedtagelsen af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit V i TEUF, og ifølge protokollen er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til dette afsnit, bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

For så vidt angår forslaget vedrørende Tyrkiet er dette baseret på artikel 218, stk. 9 i TEUF sammenholdt med artikel 48. Dette i betragtning af det anderledes sigte, der er fastlagt i associeringsaftalen og tillægsprotokollen, som går ud på så vidt muligt at udvide de principper, der er fastsat i EU's bestemmelser om arbejdskraftens frie bevægelighed til at gælde for tyrkiske statsborgere. Dermed bør gennemførelsen af bestemmelserne om social sikring, som udgør et nødvendigt supplement til arbejdskraftens frie bevægelighed på samme måde have hjemmel i artikel 48 i TEUF.

3. Formål og indhold

Formålet med forslagene er at implementere disse Associeringsaftaler som Rådet har indgået med disse tredjelande. Forslagene omhandler både optjening af rettigheder og overførsel af visse sociale ydelser til udbetaling under bopæl i de omhandlede tredjelande. Forslagene lægger op til, at omhandle alderspension, efterladtepension, ydelser ved arbejdsulykker og erhvervs sygdomme, og invalidepension knyttet dertil, samt familieydelser. Der er lagt op til eksport af disse ydelser, med undtagelse af familieydelser.

En række associeringsaftaler med andre tredjelande indeholder lignende bestemmelser om koordinering af sociale sikringsordninger. Forslagene behand-

les derfor som en samlet pakke for så vist angår aftalerne med San Marino, Albanien, Montenegro og Tyrkiet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning foreligger ikke.

5. Nærhedsprincippet

Aftalerne fastsætter bestemmelser om principperne for koordinering af de sociale sikringsordninger, som skal anvendes ensartet af alle medlemsstater. Forslaget, der er en gennemførelse af disse principper bør derfor underkastes ensartede betingelser, hvilket bedst kan opnås på EU-plan. En implementering vurderes derfor bedst at kunne ske på EU-plan.

6. Gældende dansk ret

Der er ikke danske regler på området.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige, statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslagene vedrørende Albanien, Montenegro og San Marino medfører ikke i sig selv konsekvenser, da Danmark efter Protokollen om Danmarks stilling, ikke deltager i vedtagelsen af forslaget. Forslagets vedtagelse vil derfor ikke indebære ændringer i dansk lovgivning.

For så vidt angår Tyrkiet, hvor forslaget ikke er baseret på artikel 79, stk.2, litra a) i TEUF er det vigtigt at være opmærksom på, at Danmark allerede har indgået bilateral socialsikringsaftale med Tyrkiet, som idémæssigt svarer til forslaget. Den indeholder bl.a. bestemmelser om eksport af sociale pensioner.

8. Høring

Forslagene er sendt i skriftlig høring i EU – Specialudvalget for Arbejdsmarkedet og Sociale Forhold den 1. maj med høringsfrist den 7. maj 2012.

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) har svaret at ”FA finder det vigtigt at fastholde et velfungerende, åbent arbejdsmarked, hvilket koordinering af de sociale sikringsordninger støtter. Det danske arbejdsmarked vil i de kommende år få behov for at hente kvalificeret arbejdskraft i lande i EU såvel som lande uden for EU. I den sammenhæng vil relevant og let tilgængelig information om de gældende regler om social sikring kunne få betydning for danske virksomheders muligheder for at rekruttere.

I grundnotatet om de 4 udkast til afgørelser vedr. implementering af de sociale bestemmelser i associeringsaftalerne med Albanien, Montenegro, San Marino og Tyrkiet beskrives bl.a. hvornår disse aftaler er indgået. Aftalerne med Albanien, Montenegro og San Marino er indgået i 2009 og 2010. Aftalen med Tyrkiet er indgået i 1964.

Aftalen med Tyrkiet er fulgt op med en afgørelse fra implementeringsrådet i 1980, ligesom EF Domstolen har fastslået, at princippet om ikke-forskelsbehandling i afgørelsen fra 1980 er direkte anvendeligt.

Danmark og Tyrkiet har ifølge grundnotatet indgået bilateral aftale om koordinering af social sikring, der indeholder bestemmelser om eksport af sociale pensioner.

Der er således både tidsmæssig og juridisk forskel på de tre nye aftaler i forhold til Tyrkiet-aftalen.

FA kan tilslutte sig den positive holdning, der foreslås i grundnotatet, til afgørelser om implementering af aftalerne, men har dog følgende spørgsmål:

1. Hvorfor behandles Tyrkiet-aftalen sammen med de tre nye aftaler?
2. Hvad er konsekvensen af at indtage samme holdning til Tyrkiet-aftalen som til de tre nye aftaler, når den dansk-tyrkiske, bilaterale aftale ”idemæssigt svarer til” forslaget?
3. Betyder forslaget, at ydelser, der ikke allerede efter den gældende, bilaterale aftale kan tages med til Tyrkiet, fremover vil kunne det?”

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til de andre medlemslandes holdninger til forslagene.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

På grund af det danske retlige forbehold deltager Danmark ikke i vedtagelsen af afgørelser med San Marino, Montenegro og Albanien og disse afgørelser er derfor ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Principielt har Regeringen en positiv holdning til, at der fastlægges afgørelser om implementering af disse aftaler.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslagene har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.